

Аутопсијски извештаји су главна и уједно најслабија карика у доказном материјалу у вези са догађајима у Сребреници у јулу 1995. године. Без адекватних форензичких доказа да је у Сребреници било стрељано 8,000 ратних заробљеника, званична прича лишена је своје главне материјалне потпоре.

У делу наше интернет презентације на енглеском језику читаоци ће наћи целокупну изворну документацију тужилаштва Хашког трибунала по овом питању. [\[1\]](#) Између 1996. и 2001. године форензички стручњаци Тужилаштва боравили су на ширем подручју Сребренице и ексхумирали су све масовне гробнице за које су сматрали да су у вези са погубљењима ратних заробљеника. Резултат њиховог рада је 3.568 аутопсијских извештаја неуједначеног професионалног квалитета. Пре свега, ту се само ради о 3,568 „случајева“, а не тела зато што се скоро половина аутопсијских извештаја односи на по неколико костију или фрагмената тела који не допуштају извлачење никаквих форензички значајних закључака. Али чак и са том оградом, јасно је да када су се 2001. године хашки форензичари, који су истраживали Сребреницу, спаковали и кренули кући они у свом досијеу нису имали ни половину од броја „случајева“ који су били потребни да би теза о 8,000 жртава стрељања била научно поткрепљена.

Да подсетимо читаоце, хашки форензичари су тада предали „штафету“ Институту за нестала лица БиХ Амора Машовића и Међународној комисији за нестала лица [ICMP] који су наставили са прекопавањем гробница. Међутим, у раду те две организације постоје битне разлике у односу на претходну активност стручњака Хашког тужилаштва. Пре свега, веома је битна – заправо кључна – појединост да гробница за коју би се могло претпоставити да су у вези са стрељањем заробљеника практично више није ни било. Људских посмртних остатака преосталих из сукоба 1992–1995. било је, наравно, на претек, али они су највећим делом водили порекло од борбених дејстава везаних за пробој колоне 28. Дивизије Армије БиХ након пада Сребренице 11. јула 1995. Међутим, од 2002. године до данас то уопште није обесхрабрило две наведене организације (Институт за нестала лица БиХ и ICMP) да копају на јединим местима која су им преостала – путањом којом се колона под борбом пробијала – и да погинуле у оквиру легитимних борбених дејстава нетачно приказују као жртве „стрељања“ па и „геноцида“. Друга битна појединост је да се, за разлику од хашких стручњака, експерти ове две

организације не баве састављањем аутопсијских извештаја, већ само пишу “потврде о смрти”. Разлика је, опет, кључна. Аутопсијски извештај, ма колико дефектан био (а ми смо извештаје хашких стручњака критиковали за безброј недостатака, па смо их зато и поставили на нашу интернет презентацију да би свако могао да се увери колико су у целини професионално мањкави) ипак садржи низ података о стању посмртних остатака, начину, околностима и времену смрти, што је са становишта криминалистичке истраге од изузетног значаја. Потврда о смрти, с друге стране, представља пуку констатацију која је лишена форензичког контекста па је зато неупотребљива као доказ за импутирање кривичне одговорности. Она може да послужи само породици покојника за обављање неких приватних административних радњи.

Mutatismutandis, то исто – неупотребљивост као доказ у кривичном процесу – односи се и на ДНК упаривања која се обављају у лабораторијама ICMP у Тузли. Мада се ови резултати лажно приказују као примена последње речи научне технологије на расветљавање злочина у Сребреници, ствар стоји много прозаичније. ДНК упаривања потпуно су ирелевантна за решавање питања које је једино битно, а то је питање кривичне одговорности. За утврђивање те врсте одговорности неопходни су поуздани докази о начину и времену смрти, а на та питања, за разлику од традиционалног метода састављања прописних аутопсијских извештаја, ДНК анализа нема никаквих одговора.

Аутопсијски извештаји које смо сада поставили на нашу интернет презентацију [\[2\]](#) представљају превод на српски једног репрезентативног дела материјала форензичких стручњака Хашког тужилаштва који је у енглеском делу наше интернет презентације постављен у целини. Али чак и у овој скраћеној верзији наведеног материјала пада у очи неколико важних појединости. Пре свега, то је са становишта вођења прописне криминалистичке истраге и изрицања кредибилне судске пресуде врло битна чињеница да у великом броју тих извештаја, у рубрици “узрок смрти” која се налази на крају, стоји да је одговор на то питање “непознат” или “неутврђен.” Како се могу извучити закључци о кривици у случајевима где је тај кључни елемент неразјашњен? Да бисмо читаоцима помогли да овај податак лакше уоче, ми смо га свуда где се појављује истакли тако што смо га обележили посебном бојом.

Пажљиво ишчитавање ових извештаја пружиће не само стручном него и сваком добро обавештеном читаоцу низ интересантних увида који, како би се на енглеском рекло “*speaking volumes*”

” (много тога говоре) о томе шта се стварно у Сребреници догодило. Да истакнемо само једну заиста важну појединост. Из великог броја аутопсијских извештаја хашких стручњака јасно је да су појединци на које се односе погинули од шрапнела, гранате и других врста пројектила који су карактеристични за борбена дејства, али се уопште не

користе у стрељању. Ту такође има јасних доказа о коришћењу “high velocity” пројектила (пројектила велике брзине) за које смо у нашој монографији “Деконструкција једног виртуелног геноцида” аналитички доказали да може само да се односи на гранате које испалују артиљеријска оруђа, као што је топ Прага, који је био широко коришћен против живе силе током сукоба у Босни. Ево примера једног таквог аутопсијског извештаја чиме је, барем у том случају, могућност стрељања ратног заробљеника апсолутно искључена:

Masovna grobnica: Ravnice

ERN X0123882

Case No: RV02 164B

Uzrok smrti:

Višestruke povrede metkom velike energije (brzine).

Да будемо потпуно фер, као што ми увек јесмо, релативно велики број аутопсијских извештаја садржи белешку „лигатура“, што значи да је та особа у тренутку смрти била везана и повлачи закључак да највероватније јесте била стрељана као ратни заробљеник. Ми то уопште не негирамо. Али са становишта вођења кредибилног истражног поступка и правилног тумачења ексхумираних података важно је истаћи разноврсност стања у којима су посмртни подати, по овим аутопсијским извештајима, били пронађени. Неки имају образац рањавања од метка, неки од артиљеријских оруђа, за многе узрок смрти није могао бити утврђен док су многи нађени са лигатурама, што јасно указује на стрељање. Да су све особе у овим гробницама биле стрељане, као што се у званичној верзији догађаја тврди, или бар велика већина, стање нађених посмртних остатака било би највећим делом хомогено а образац рањавања био би у складу са теоријом о стрељању. То очигледно овде није случај.

Чињеница да то није случај неуклопиво је у званичну причу. То значи да се нешто мора радикално изменити. Или неугодне чињенице, што после нашег ексклузивног

Пише: Стефан Каргановић
недеља, 28 август 2011 12:30

објављивања овог форензичког материјала, више никада неће бити могуће, или обмањивачки закључци о правом значењу ових доказа који су под утицајем политике били изведени док овај материјал није био доступан јавности.

На жалост поборника неодрживе званичне конструкције о догађајима у Сребреници, ова друга могућност за њих више не постоји.

Они су сада ти који ће морати – да се изразимо незаборавним речима госпође Наташе Кандић – да се „суоче са чињеницама“, или ће бити принуђени да се помире са неславним урушавањем њихове приче, што се неумитно одвија у сваком случају.

[1] http://www.srebrenica-project.com/index.php?option=com_

[content&view=category&layout=blog&id=23&Itemid=21](http://www.srebrenica-project.com/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=23&Itemid=21)

[2] http://www.srebrenica-project.com/sr/index.php?option=com_

[content&view=category&layout=blog&id=24&Itemid=22](http://www.srebrenica-project.com/sr/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=24&Itemid=22)